

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárat-tól, balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következónél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 161.

Korrekt elintézés.

Budapest, augusztus 18.

(L. L.) Az ellenzéki sajtóban és az ellenzéki mandátum halászkok választási és agitáló beszédeiben időről időre ismétlődnek a Bánffy-kabinet ellen ama vádak, hogy az Ausztriával való kiegyezési tárgyalások körül nem járt el óvatosan és erélyesen és hogy Bánffy miniszterelnök kötelező ígéretet tett a közös kiadásokból a Magyarországra eső résznek mérsékelt felemelésére nézve.

Ezek a tárgyalások nem voltak nyilvánosak, sem azok részleteit hivatalosan közzé nem tették. Sejtések és gyanúsítások tehát, mivel az ellenzék és a segítségére siető néppárt dobálódzik, hogy üzelmek valódi és igaz lényegétől eltereljék a figyelmet és hogy a kabinet állítólag inkorrekt magatartását tegyék felelőssé országszerte folyó agitálásukért. Az ellenzék ideje előtt általános választási mozgalomba kergette az országot és e könnyelmű eljárásnak az ódiáját most a kormány nyakába szeretné sózni. De ez a pártpolitikai sakkhúzás nem sikerült neki, mert senki sem hiszi el, hogy a kiegyezési tárgyalások képezték bős mandátum vadászatának főindokát. Egyszerűen az a céljuk, hogy sötét manőverek által az ország bizalmát a kormányhoz megzavarják, hogy aztán a zavarosban halászhassanak.

A kiegyezési tárgyalások azt a folyamatot vették, melyet a törvény értelmében venniök kellett. Abban a pillanatban, melyben az osztrák képviselőház azt a gyakran emlegetett és azóta oly gyakran

megbánt határozatot hozta, hogy az osztrák kormány mondja fel a gazdasági szerződést Magyarországnak, magasabb körökben az a kívánat nyilvánult, hogy e szerződéses viszony felmondása, ha lehet, elkerültesse, nehogy úgy állítsák Európa elé a monarchiát, mint felmondásra berendezett nagy hatalmat. Csupán ebből az egyszerű, de helytálló okból sietnek a tárgyalások befejezésével és a megegyezés létrejött mindamta téren, melyen a két kormány áll egymással szemben. Báró Bánffy miniszterelnök a képviselőházban határozottan kijelentette, hogy a kölcsönös előzékenység útján reményli Magyarország érdekét a tárgyalások alkalmával hathatósan védetni és minden irányban megóvni. Lukács pénzügyminiszter óvott az ügyállás chauvinista felfogásától, de szintén határozottan kijelentette, hogy kedvező szerződést iparkodik kötni és reményli, hogy nem fog a végsőig t. i. a gazdasági különválásig jutni a dolog. Ezek annál erélyesebben tartott államférfiui nyilatkozatok voltak, minthogy Ausztria oly erősen belefujt a hadi trombitába, mintha leakarná fujni Magyarországot jogi álláspontjáról. Holott a kiegyezési tárgyalások körül a jog Magyarország részén van.

Báró Bánffy a jog álláspontját egy pillanatra sem hagyta el s ez folyton erősítette állását. Ott, hol Magyarország joga fennállt, nem volt kérés, ott követelt a miniszterelnök és csak ott tárgyaltak, ahol a körülmények kölcsönös megállapodásra kényszerítettek. A sikerek, melyeket báró Bánffy elért, nem csekélyek és teljesen számba veszik Magyarország gazdasági

helyzetét és önállóságát. E téren nem lehetett és nem lehet a Bánffy kabinethez férti, meg kellett tehát kísérteni, oly téren okozni neki nehézségeket, melyek nem egyedül a két kormány szerződnek, hanem más mértékadó tényezőket is be kell vonni a tárgyalásokba. Ez a bankkérdés és a kvóta.

A bankkérdést illető tárgyalások anynyira haladtak, hogy azokat még augusztus hó folytán kielégítő befejezéshez lehet juttatni. A kormányok nem értek el mindent, de legtöbb követelésüket már megadta a bank. A bankkérdésben a magyar követelések a bank tiszta nyereségében való nagyobb részesedésben és a vezetés teljes paritásban kulmináltak. Ezek a főfeltételek egészen teljesítettek, tehát még csak néhány részletről van szó, melyekre nézve legközelebb létrejöhet a megegyezés.

A kvótát illetőleg báró Bánffy korrekt, gróf Badeni kevésbé korrekt módon járt el. Állítólag a nélkül, hogy befolyást gyakorolt volna az osztrák kvóta küldöttség magatartására, gróf Badeni az osztrák küldöttség hallatlan követelésének támogatására sietett hirhedt junktim-já által.

Báró Bánffy ismételtén kijelentette, hogy a kvóta megállapítása kizárólag a két parlament dolga, nem is befolyásolta a legkevésbé sem a magyar kvóta bizottság határozatait, és az osztrák kollégája által orozva ellene intézett junktimot elítéli, mert az az 1867 évi kiegyezési törvény ellenére összekever két kér-

Az „Aradi Közlöny” tárcaja.

Barabás.

Írta: Bedőházi János.

Künn álldogáltunk apámmal a kert végében. Előttünk terült el a szép zöld rét, a melyen az ősz virága az ibalyaszínű colchicum már felütötte fejét. A rétet szegélyező fűzfator, távolabb a völgyen fölvezető patkányomos ut, egy-egy ökörszékér rakva kukoricával, meg a tehencsorda, lassu, mintegy kéjelgő léptekkel haladva tova a ruganyos talajon: kedves összhangzó képet tár elénk.

Egyszer csak egy nagyon különös alakot látunk kibontakozni a csorda közül: embernek igen vastag, állatnak nem négy lábú. Gyors lépésekkel közeledett felénk s mikor előttünk állott, csak akkor vettük észre, hogy csakugyan ember. Egyik hóna alatt egy párna, a másik alatt egy zsákforma csomag, vállán, mint valami diszmente, egy régi olajos paplan lógott. Mentekötőül egy vastag kőöz madzag szolgált. Meghajtotta magát; a bokája összerütéséből látszott, hogy valaha katona volt.

— Ajánlom magamat a tekintetes urnak, én Barabás vagyok.

— Barabás? sok Barabást ismertem, — szólt apám, s gyanus szemel nézett a hóna alatt levő holmikra, önkénytelenül eszébe jutva a bibliai mondás: Barabás pedig tolvaj vala.

— Ne méltóztasson, könyörgöm alássan, kételkedni, — szólt észrevéve a gyanus pillan-

tást, — ez mind az én becsületes jószágom. Szeretem a kényelmet, öreg napjaimra csak megengedhetem ezt a kis luxust magamnak. Szeretek a magam ágyneműjében hálni. Barabás vagyok, a huszár, méltóztat emlékezni.

Apám elgondolkozott, emlékei között keresgélt.

— Igen, igen. — szólt végre, — a kit Ludasnál az oláhok megölték.

— Épen az vagyok uram, ezer darabra vágtek, hogy élek, csak az isten csodája.

— No hát tegye le a holmiját, pihenjen meg! — szólt apám rámutatva az ott lévő lóozára. — Aztán gyujtson rá egy pipa dohányra! látom nem ég a pipája, itt a tűz is.

— Köszönöm, a magam dohányját szoktam színi! — szólt az érdeemes egyéniség, lerakva podgyászát, elészedve pipáját, dohányzacskóját. Hanem látva annak üres voltát, a nélkül, hogy zavarba jött volna, folytatá: — Egy zacskó dohányt szivesen vennék!

A padon levő öblös szelenczéből jól meggyurta a dohányzacskót, aztán a dohányzacskóból a pipáját, kovárt, aztán szedett elé, s mikor mindezen rendben volt, nagyokat pöfékelve a longissimából, megelégedetten leült a padra.

Különös egy ember volt, kezdett nagyon érdekelni; annál is inkább, mert összevagdalt aroza, nyomorék ujjai minkét kezén, nehezen mozgó karja mutatták, hogy nem közönséges csavargó. Aztán nyomoréksága dacára is volt benne valami férfias. Arozan, hangján nem

látszott semmiféle furfang. Ha nagyokat is mondott, úgy látszott, ő hitte legjobban, hogy az mind igaz, a mit mond.

— No hát biz engem összevagdaltak uram, csak úgy lógott minden részem jobbra, balra, mintha bokréta lettem volna. Hanem a lovam, az vitt kegyetlenül, pedig az is meg volt sebesítve. Nem tudom én, mi történt velem, csak azt tudom, hogy a radnóti kastélyban ébredtem fel. Amint tetszik talán emlékezni, minket négyünket küldtek ki Felvinczről Ludasra forposztra. A ludasi hidnál jött ránk az oláh lager Czintozról; ott a más hármat le vágtek, engem pedig a lovam mentett meg. Radnóton aztán egy jószívű felcsér összerakott ismét, s bizony beletöltött jó három nap, a mig annyira összeforradtam ismét, hogy gondolkozni tudtam. Hát a mint felvetem szememet, ott látok egy suhanczot az ágyamnál. „Ecsém! add ide a pipámat, had szippantsak egyet”, szóltam hozzá. Ott volt biz az a fejem felett az oszmodulag, a hogy a ludasi hidnál megtöltöttem. Rágyujtottam, s csak még egy jó pohár bor hiányzott, hogy egészen magamnál legyek.

Volt az is, mert a radnóti pinchezéből nem vitték el az oláhok. Nem sok idő telt bele mig egészen felépültem; hanem a hogy megnéztem magam, akkor láttam, hogy az a kutya német felcsér, milyen csudarul rakott össze: kezemet, ujjaimat mind összecserélte. Nem értem egy batkát sem katonának. Azóta csak úgy a magam emberségemből kell élnem, s ez bizony keserves kenyérkereset.

dést, melyek csak véletlenségből és idő tekintetében esnek össze egymással.

Ami pedig a kvóta felemelésére a miniszterelnök által állítólag elvállalt kötelezettséget illeti, módunkban van jó forrásból kijelenteni, hogy báró Bánffy miniszterelnök ilyen ígéretet sem a saját, sem a kabinet nevében nem tett, amint korrekt módon nem is vállalhatott oly kötelezettséget, melynek betartása nem egyedül tőle függ. A kvóta megállapítása a parlament dolga és az a legkorrektebb álláspont, amelyre a miniszterelnök az osztrák támadásokkal szemben és tulajdonságokra való tekintettel állhatott. Az osztrák junktim pedig a korona döntését fogja kikényszeríteni, melynek Lajtán innen és Lajtán túl mindenki engedelmessé tartszik, mert ez a döntés a legnagyobb igazságosságot involválja.

Ez az egész ügy mai állása, melynek elintézése körül Magyarország álláspontja a legkorrektebb módon volt képviselve.

Tárgyalások a bankkal. Bécsből távirják tegnapi kelettel: A bankszabadalom megújítása ügyében az osztrák pénzügyminiszternél ma délelőtt megtartott értekezleten, amelyen Kautz Gyula bankkormányzón és Meozenszky vezértitkáron kívül Badeni gróf osztrák miniszterelnök és Pranger dr., az osztrák-magyar bank másik vezértitkára is résztvettek, a bank kérdés egész komplexusát még egyszer megbeszéltek és miután a két kormány ismételt hangsúlyozta álláspontját a bankkal szemben, meghívták a bankot, hogy újabb proposícióit egy, délutáni 5 órára kitűzött újabb ülésen terjessze elő.

A bank tárgyaló bizottsága erre hosszabb tanácskozást tartott a bank épületében, amelynek eredményét a délutáni 5 órakor tartott értekezleten közölték. Ez értekezleten a minisztereken és szakelődöikön kívül — a külföldön idéző Wodianer báró és Wiesenberg kivételével — a bank tárgyaló bizottságának összes tagjai megjelentek. A tanácskozás tárgyát még mindig a két kormány 1896. évi február 3-áról kelt azonos jegyzéke képezte, amelyben az intézet szervezete, az állami befolyás bizto-

sítása és a szabadság ára pontosan körül van írva.

Az ülés teljes négy óráig, esti 9 óráig tartott anélkül, hogy sikerült volna az összes pontokra nézve megegyezésre jutni. A tárgyalásokat ennél fogva még holnap is folytatni fogják. A bank képviselőinek a két kormány képviselőivel való holnapi összejövetelét valószínűleg egyrésztől a tárgyaló bizottságnak, másrésztől a két miniszternek még további tanácskozásai fogják megelőzni. A bank és a kormányok közti holnapi tárgyalásnak időpontját ennél fogva ma még nem lehetett megállapítani. Badeni gróf miniszterelnök a délutáni tanácskozásokon is résztvett.

Wlassics Gyula kerülete. A csáktornyai választókerület szabadelvű pártja újból dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszternek ajánlja föl a képviselői mandátumot. A választókerület többsége, régi lelkesedéséhez híven, azonnal is mindent el fog követni, hogy jelöltjét diadalra vigye.

Zsákutczában.

Arad, augusztus 18.

Az ellenzék két frakciója zsákutczában van, melyből nincs más kijutás, csak ha szép csendesen visszamegy és — jobb utra té. A nemzeti párt és Ugron Gábor pártja azok, amelyek a nemzet közvéleménye előtt zsákutczában vannak. Ugron Gábor már Dunapatajon úgy is tett, mintha jobb utra akarna térni. Csak akarna, mert hiába is próbálkozik a nagy székely az okosság útján végezni az ellenzék szükséges munkáját, a fantáziája, mely az ő híres temperamentumát táplálja, csak elvisszi újra valami utvesztőre.

Nagyon megzavarhatták a jövődőlési kilátások Ugron Gábor kedélyhangulatát, hogy most Dunapatajon egészen kifordult magából. — Tán még egészen le sem ment a porzó arról a levélről, melylyel Hentallert gyöngyösi választóinál befektetette s még a fülünkben csengenek az átkok, melyeket Szathmáron Kossuth Ferenczre és hiveire szórt s ime vasárnap Dunapatajon mosolygó ábrázattal proklamálja a két független párt fuzióját. Nem először halljuk tőle ezt a békétilinkót; csak hogy a „testvérpárt”-on

mulik, vajjon enged-e Ugron hívogató szavának. Mi azt érezzük ki e csábító dalból, hogy Ugron szeretné a Kossuth-párttal támogattni az erősen megingott Ugron-párti mandátumokat. Megteszik-e nekik ezt a szivességet a kiátkozott testvérek, nem tudjuk, de alig hiszünk. Még oszadabb az Ugron megtérése a néppárttól. No már ez aztán nagy dolog, hogy Ugron kázhoztatja a revíziót. S oszadatosképpen azzal indokolja meg, hogy a korona által szentesített törvények ellen küzdeni esélytelenség. A jó ég a megmondhatója, hogy mi nem hajtjuk a néppárt malmára a vizet; de ugyanolyan joggal kérjük Ugron urtól, nem szentesítette-e a korona a kiegyezési törvényt is? És miért lenne kevesebb esélytelenség ezek ellen, mint az egyházpolitikai törvények ellen küzdeni? Denique, Ugron Gábor meg van ijedve, kapkod fűhöz-fához s úgy látszik, elvesztette nemcsak lélekjelenlétét, de — a logikáját is.

Csak a fantáziája van még érintetlenül a maga rakoncátlanságában. Ime a példa rá, ugyancsak — Dunapatajon, ahol a régi iskolabeli novellairónak is becsületére való leleménnyel adja elő, hogyan akarja a kormány-párt, csak a jó isten a megmondhatója, már hányadszor elárulni a hazát. Történt pedig ez a dunapataji fejreugrás az Ugron lapjának tanúsága szerint a következő módon.

Ugron választók félrevezetésének mondja, hogy a kormánypárt azt hirdeti, mikép a kvótának 35 százalékos, vagy magasabb felemelését nem fogadja el. Ezt hirdetik azért, hogy a választásoknál erre, mint hazafiságuk próbakövére hivatkozhasanak, ámde már elkészítették a tervet, amely szerint Bécsot is kielégíthetik és Magyarországot is árnithatják.

A terv az, hogy a kvóta kiszámításának alapját képező egyenes adók most egyezségileg meghatározassanak: abból az ürügyből, hogy Ausztria már végrehajtotta a maga egyenesadó reformját, Magyarország pedig még nem, a kvóta most nem állapíthatnák meg, hanem a vitás összegek egyelőre kölcsönképen fedeztetnének és csak a magyar egyenesadók reformjának keresztülvitele után mutatkozó eredmények szolgálnának utólagos elszámolás mellett a kvóta fedezésének alapjául, mert azt állítják, hogy a két különböző alapon nyugvó egyenesadó-rendszer igazságos kulcs gyanánt most nem fogadható el.

Ennek a szemfényvesztésnek felülni nem szabad, mert az általános elszegényedés

Ebéd ideje elérkezett. Nagy zavarban voltunk; tekintve a mosdóviz nem használatának felismerhetetlen jegyeit rajta: nem igen voltunk hajlandók asztalhoz ültetni. De másfelől féltünk egy olyan egyént, a ki a maga emberségéből él, azzal megsérteni, hogy a oselédek asztalához utasítsunk.

— Lesz szerencsénk ebédre? — szólott apám még mindig töprenkedve.

— Köszönöm uraim! szólott emberünk, — de már én csak a magam tarisznyájából szoktam enni. Nem vagyok én ingyenélő. Hanem biz az üres most épen, hát nagyon hálás volnék, ha valami kerülne bele. Majd megebédlek én itt a magam ebédlőjében, az isten szabad ege alatt.

No hisz ez pompás! Nem sok idő kellett a Barabás uram tarisznyája tele volt minden ennivalóval. Egy palack bor is vetődött valahogy közbe.

Azán kiválasztott egy árnyékos helyet, letelepedett s neki fogott, ügyet se vetve rá, a falatozásnak.

Ebéd után nagyon magas kedvben találunk, hosszuszaru pipájából fumigálta az egész világot. A kertbe vitettük fekete kávékat; az ő vendégeinek tekintve most már magunkat, az ő ebédlőjében lévén, csak nagy szérenyén mertük kérdezni:

— Szokott-e fekete kávé inni?

— Szoktam uram! hanem én meg nem kinnélhatom az urakat, hát csak az uraknak kell megkinnélhatni engem. A feleségem szoktatott rája, verte volna meg az ég haragja a gonosz csontot!

— Hát felesége is van?

— Volt uram, csak volt, mert már most nem tekintem annak. Elosaptam. Peccenyestőné volt azt istenadta! Gondoltam magamban, csak valahova meghuzom magam öreg napjaimra, kezdetem a szépet tenni, ő felvette, egy napon csak azt vettük észre, hogy férj és feleség vagyunk.

— Megesküdtek?

— Meg biz azt, még pedig abban a nagy templomban, az Isten szabad ege alatt. Hanem ez a házasság nem sokáig tartott; megismertem az asszony gonosz természetét: közönséges persona volt, nem méltó olyan emberhez, a ki már egyszer meghalt a hazáért. Név kellett neki csupán, egyéb semmi, csak név, uram! hogy szólíthassa a világ Barabásné asszonynak. Ebédnél mind kisebbek lettek a peccenyé darabok, a bor is elmaradt, meg a fekete kávé is. Aztán a sok perpatvar! meguntam a dolgot. Egy este hazamenet zárva kapom az ajtót: döngötek, hiába: Jó! gondolom hiszen van nekem hámoszobám az Isten szabad ege alatt. Már úgy is jó meleg tavasz volt, nem is vettem számba. Másnap, harmadnap megint csak így bánt velem: De már erre haragudtam, elcsaptam s nyakamba vettem a világot.

Mikor a lefekvés ideje eljött, leoldotta paplan-kaczagánját, ágyat vetett magának batyujából s így aludt az ő hálószobájában, az isten szabad ege alatt.

Sokszor ellátogatott azután hozzánk. A szép őszi napok elteltével azonban hálószobája kezdett nagyon is hideg lenni.

Apám megszánta, addig járt az ügyében a mig bevették a honvéd-menházba. Azt hittük, a legnagyobb jót cselekedtünk vele. Ő

azonban nem úgy fogta fel a dolgot. Kellietlenül, szomoruan ült fel a vasutra. Csak a száldogáló hópihé, meg a büszkeség, hogy bizony nem alázta meg magát s vissza nem veszi feleségét, hozták abba a kényszerűségbe, hogy a menházba menjen.

Egyszer egy május felé ismét megjelent nagy bámulatunkra.

— Micsoda, hát odahagyta a menházat?

— Uram; nem menház az, hanem pokolház, tömlőz; én, a ki meghaltam a hazáért, hát tömlőzöt érdelek én? Egy szivar egy napra, egy orvosságos füveg bor, semmi szabadság. Már csak inkább élek a magam emberségéből, télire meg vissza veszem a feleségemet.

Megszidtam, elutasítottam: soha se láttam azután. Mai napig is sajnálom, hogy keményen bántam vele.

Minden nyomorúsága között volt egyetlen öröme: a szabadság, az isten szabad ege. Tiszta jótékonykodó indulatból ettől az egy örömtől akartuk megfosztani. Mi — akik, azért hogy mindennap megtömbessük magunkat étellel, meleg kályha mellett fűtözhesünk, jó ruhákban járhasunk, feláldozzuk szabadságunkat, — azt hisszük, hogy a legnagyobb nyomorúság az éhség, a hideg, a ruhátlanság. Ő mindezt inkább eltűrte, mint a korlátolt szabadságot bármily jóllét és kényelem között is.

Hiába! a jótékonykodás gyakran csak azoknak csinál örömet, a kik gyakorolják, s nem azoknak, a kik abban részesülnek.

feltűnő jelenségei megdöbbentően igazolják, hogy Magyarország az eddiginél magasabb quótát semmi körülmények között sem bír meg, nem szabad felülni, mert tudnivaló, hogy Magyarország — nagy kárára — kötelezve van már arra, hogy fogyasztási adóit ugyanazon alapokra fektesse, mint Ausztria, azonban egyenesadó-rendszere megállapításának teljes függetlensége még a 67-iki törvények által is meghagyott és nyilvánvaló, hogy a függetlenségről azonnal le kellene mondani akkor, mihielyt a quóta megállapításának kulcsát az egyenes adók csak azon feltétellel fogadtatnak el, hogy egyenlő alapokon nyugodva, a teherviselési képességnek mértékét képezzék.

Az osztrák adótörvények már meg vannak szavazva, tehát azoknak feltételeit Magyarország nem befolyásolta; ellenben ezen terv elfogadása esetén a mi adóreformunk iránya már meg volna határozva, már adva volna anélkül, hogy amint az a fogyasztás adóknál történik, közös megállapodásunknak tárgyát képezte volna.

Minden ember beláthatja, hogy kormányunknak és a majoritásnak szolgáltsága mellett az lenne ezen terv keresztárvitelének következménye, hogy nem a mi adóképességünk fogná a quótát meghatározni, hanem az osztrákoknak titkon előre megítélt quóta-száma lék igazolására érdekében alkotnának meg egész félszegen és igazságtalanul egyenes adó-rendszerünk is. Az elakuvásnak ilyen megkerülő rendszere ellen minden igaz hazafinak tiltakoznia kell.

Nem érdektelen az a pár megjegyzés, melyet a Pesti Hírlap az Ugron fantáziájának ez újszülöttére tesz.

Meglehet, sőt nagyon valószínű, hogy az osztrák kereseti adó rendszere sokkal jobb, mint a mi 10 százalékos, iszonyu hazugságokon és lehetetlenségeken alapuló kereset-adó-rendszerünk. De szeretnők mi azt az osztrák kormányt látni, a melyik elég bamba lenne ahhoz, hogy egy rendszert „alapul” elfogadva, e részletekben magát annyira kiszolgáltatassa Magyarországnak, hogy a keresetadót a magunk viszonyaihoz és érdekeihez alkalmazva talán 20 százalékos quóta-kulcsot hozunk ki a keresetadó ügyes leszállítása útján a rendszer keretében!

S mellette még Magyarország népe abban a gyönyörűségben részesüljön, — amiért különben Ugronnak illenek legkevésbé haragudni, — hogy nálunk a kereset-adót jelentékenyen leszállítják, mivel ennek a leszállításnak 70—80 százalék erejéig ugyis Ausztria adja meg az árát.

Amellett pedig egy olyan rokonszenves közösetgyünk támadna, a mi jelentékeny adóleszállítást hozna szegény Magyarország fejére.

Furulyázhat Ugron Gábor a zsákutczából visszavonulásakor akár milyen légy dallamu uótákat, mikorra künn lenne belőle, megint csak belekerül egy másikba.

Más a nemzetipárt helyzete az ő zsákutczájában. Neki sincs más menekvése a visszavonulásnál, de ő egyelőre mélyeséges hallgatással palástolja a nehéz csúját, a miben van. A máskor ugyancsak hangos szószólói feltűnően csendesek. Pedig a nemzeti pártban mily erősen forrong a képtelen helyzettel való elégedetlenség. Ezt bizonyítja az a levél is, melyet a Magyarújság a nemzetipárt egyik igen előkelő pozícióju hívéől vett, a ki az új képviselőválasztásokon már szabadelpvűpárti programmal is fog fellépni.

A levél így szól:

„Nem titkolhatom és nem is akarom titkolni, hogy egész meggyőződéssel magaménak vallettam azon elveket és eszölokat, a melyeket a nemzeti párt, mint megvalósítandókat és elrendőket programjánál kitűszött. Am meggyőződtem arról is, hogy a különböző politikai pártoknak az utóbbi években tanusított magatartása teljesen meddővé teszi a törvényhozás működését és végeredményében azt idős elö, hogy hazánk és nemzetünk fokozatos fejlődésében még azt sem valószínűsíthetjük meg, a mit az

ugyanazon közjogi alapon álló politikai pártok vállvetett együttműködése mellett, még jobban pedig egybeolvadásával, biztosan és könnyen sikerre vezetni tudnánk.

S midőn szemtanúi kell, hogy legyünk azon veszélyeknek, a melyek a káros ki hatásában nem kicsinyelhető néppárt mind nagyobb mérvű terjeszkedésében rejlenek; midőn azt látom, hogy a nemzetiségek éppen a saját erőink széthuzó működéséből merite nek busditást a mind féktele nebb bizgatásra; midőn azt látom, hogy közgazdasági viszonyainknak egészségesebb alapokon való rendezése csakis nyugodt parlamenti munkásság mellett remélhető, közgazdasági fejlődésünk pedig és mindjobban megismosodásunk, előfeltétele nemzeti általános megerősödésünknek: egész színtességgel elhatároztam magamat arra, hogy jövőben csakély erőmmel és tehetségemmel támogatni fogom a szabadelpvű párt török véseit, erősen meggyőződve lévén arról, hogy a szabadelpvű párt kebelében is mindig visszhangra fognak találni azon nemzeti aspirációk, a melyek az 1867-iki alapon megvalósíthatóknak ismertetnek fel. Ez lévén meggyőződésem és elhatározásom. . . .”

Ez őszinte szó. A nemzeti párt is segített meddővé tenni a parlament működését. Magtagadott eszméket, melyek megszüntetésénél segédkezett, szembeszállt a közvélemény követelésével, melyeket segített fölébresztetni, csak azért, hogy a kormány bukásával ő jusson uralomra. Nem jutott és már jó régen belátja a zöme a pártnak, hogy nem is juthat. A nemzetet az ő józan ítéletében nem lehet megtévesztetni, tehát a nemzeti pártnak kell megokosodnia és azon az uton keresnie a munkát a haza javára, ahol igazán a haza üdvössége, nem egyéni ambíciók lakoznak.

Amit a főntebbi levél írója szándékaként megjelöl, azt kell tennie a nemzeti párt zömének, hátrahagyva a néppárthoz közelebb állókat. Más ut nincs a zsákutcza végéből.

A néppárt és a panszlávok.

— A felsőmagyarországi mozgalomról. —

A magyar elem talán hazánk egyetlen sarkában sincs számra nézve oly gyengén képviselve, mint Arvában, de azért ez a kis számú magyar értelmiség az itteni tótságot meg tudta óvni minden időben attól, hogy a panszláv agitatorok hálójukba kerithessék. Az árvai tót híven ragaszkodott a magyar hazához a legnehezebb időkben és a legválságosabb napokban is. De fájdalom, ez aligha lesz így a jövőben, mert amit nem sikerült elérni itt soha a panszláv agitatoroknak, t. i. a tót nép hazafias lelkületének megmételvezését, azt elvégezte helyettök, illetőleg velők szövetségben a Zichy Nándor gróf vezérlete alatt álló néppárt.

Ma már az árvai tótság körében nagyon veszedelmes velleitások mutatkoznak mind meg annyi jelétül annak, hogy a nép készül elfordulni attól a magyar értelmiségtől, melyet eddigél híven követett. Ma már az itteni tótság néppártivá lett nagy tömege jobban esküszik Mudrony, Dulla és Stefanovics szavára, mint akárcsak Zichy Nándoréra vagy az ő leghivebb hadsegédére, Zmeskál Zoltánéra.

Hogy minő módon praeparáltatik néppárti szögér alatt panszlávra az ottani tótság, azt leginkább illusztrálhatja a Trstenán aug. 2-án lefolyt néppárti gyűlés. E gyűlés előtt négy nappal már átjöttek Arvába a turóc-megyei panszlávok hírhedt vezérei, Mudron és Dulla Máté, még pedig abból a czéleből, hogy az alsó-kubini járás lutheránus községeiben csináljanak propagandát a néppártnak, mert agyanis attól tartottak, hogy ily panszláv előkészítés nélkül a lutheránus választók nem fognak a néppárthoz csatlakozni.

Mikor aztán Dulla és Mudron ily módon előkészítették a hangulatot, Zichy Nándor is megérkezett Trstenába, kíséretében a felvidék legnotorissabb panszlávjainak, kik közül egyik, Pivkó, diszes tót nemzeti ruhában tündöklött a nemes gróf oldala mellett.

A már említett Mudron és Dulla kívül a főbb panszlávok közül jelen voltak: Radlinszky Ignác, alsó-kubinyi hírhedt panszláv ügyvéd, Paulini Tót Zsigmond, a turóc-szt.-mártoni Tára-bank vezérigazgatója, Krupocz Rezső, trencsén-megyei panszláv birtokos, Vamlik Vincze, szakolczai panszláv ügyvéd és végre nemzetiségi érzelmei miatt még a lutheránus panszlávoknál is kedvelt Zelenyák János, országgyűlési képviselő.

Ezen a trstenai konventikulumon aztán felosztották maguk között a szövetséges panszlávok és néppártiak Arvamegyét. A bobrói kerület a gyűlés összehívójának, a néppárti Zmeskál Zoltánnak jutott, kit képviselőjelöltül a szakolczai panszlávok vezére, Vamlik Vincze ajánlott. Az alsó-kubinyi kerülettel pedig a néppárt a panszlávok egyik vezérének, Krupocz Rezsőnek kedveskedett, amennyiben a jelöltség elvállalására, Zmeskál Zoltán az arvamegyei néppárt e korifeusa, őt kérte föl.

Az alsó-kubinyi kerület ez új panszláv képviselőltje, Krupocz Rezső, egyike a felvidék legismeretesebb panszláv matadorjainak. Eleinte a turóc-szt.-mártoni Tára-banknak volt igazgatója. Azután Oroszországba ment, állítólag mint vasutépítési vállalkozó s onnan, egy pár év muiva jókora pénzösszeggel hazatérve, Zsolna mellett egy szép birtokot vett és most ezen a vidéken a turóc-szt.-mártoni panszlávokkal együtt ő vezeti a magyarellenes mozgalmakat.

Ez újabb mozgalom azért veszélyesebb minden másnál, mert a panszláv és tót nemzetiségi törekvéseket a vallás védelmének czégére alatt lopja be a nép szívébe. A néppárti mozgalom egy pár év alatt le fogja magát járni; eltűnik, mint egy nehéz és lázas álom, de visszamarad a panszlávizmus, melyet e mozgalom hullámverései vittek el a hazai tót nép azon rétegeibe is, ahová más uton soha be nem juthattak volna.

Arad hódoló felirata.

Arad, augusztus 18.

Aradváros közönsége most küldötte meg hódoló feliratát felséges királyunknak a magyar állam fennállása ezredik évfordulója alkalmából. A felirat teljes szövege ez:

Felséges Császár és apostoli Király!

Legkegyelmesebb urunk!

A nagy világnak Európáról nevezett földrészén a Megváltó születése előtt és után többféle nemzet uralkodott, a melyek a szomszéd-nemzetek meghódításával országot és hazát alapítottak és századokon át vezérszerepet játszottak: de e nemzeteknek legnagyobb része vagy eltűnt a föld színéről, vagy pedig a műveltség hatalmánál és a vallás erejénél fogva annyira átváltozott, vagy beleolvadt a meghódított nemzetekbe, hogy faji jellegükből ugy mint nemzeti jellemükből, nyelvükből, szokásaikból és erkölcsükből alig őriztek meg valamit elannyira, hogy ha a történet kétségtelenné nem tenné létezésüket, nemzeti saját-ságaiknál fogva többé rájuk ismerni nem lehetne.

A gondviselés e tekintetben kivételt tett a magyar nemzettel. A maroknyi magyar nép, mely ezer év előtt keletnek ismeretlen tájairól kimozdult, hogy Európában új hazát alapítson, annyi viszontagságok után ma is fennáll, megtartotta nyelvét, szokásait és egyéb nemzeti jellemvonásait. Vitézségével, hazaszeretetével, az alkotmányhoz való ragaszkodásával és a korona iránt táplált hűségével megtartotta azt az államot, amelyet ezer év előtt alkotott és a nyugat műveltségének, kereskedelmének és iparának elsajátításával nemcsak önmagában fejlődik, a kulturájának szövetségével világosságot terjeszt a keletnek elmaradt népeire és parlagon heverő tájaira.

Nemzetünk fenmaradása első sorban a magyar nép faji erejének szívósságának, azután vezetői bölcsességének tulajdonítandó. De hogy az utolsó harmincz év alatt erőben és műveltségben annyira gyarapodott, és hogy

nemzeti sajtáságait minden irányban oly sikerrel kifejezhette, s ez által a többi műveltebb s hatalmasabb nemzetek tiszteletét és becsülését kivívta, azt főleg F e l s é g e d bölcsességének és magyar népe iránt érzett atyai szeretetének köszönhetjük. Mert Felségednek azon szilárd elhatározása, hogy népeit a fegyver által kivívott diadalm helyett, a béke áldásaiban részesítse, s azon törekvése, hogy a békét az alkotmányos törvények oltalma alatt fenn is tartsa, tette lehetővé azt, hogy a magyar állam és nemzet a fejlődés azon fokán álljon meg ezer éves fennállásának ünnepét, mely míg F e l s é g e d nek atyai szívét örömmel tölti el, addig a magyar nemzet jövő boldogulásának biztos zálogát képezi s éppen ezért mélyen érezzük, hogy F e l s é g e d dynastiájából való királyaink közül egy sem volt, kit a magyar nemzet annyi szeretettel és ragaszkodással ölelt volna körül, mint F e l s é g e d e t.

Jelen ünnepélyes alkalommal, midőn keblünk hálával van eltelve az isteni gondviselés iránt, hogy nemzetünket ezer éven át fentartotta: kifejezzük F e l s é g e d iránt való alattvalói hódolatunkat, tántoríthatlan hűségünket, áldozatkész ragaszkodásunkat s ezzel kapcsolatban szívünk mélyéből fakadó fohással kérjük az Egek Urát, hogy Felséged bölcs és atyai uralkodásának áldást hozó gyümölcseit hű magyar népének szeretetétől környezve, a megkezdett második ezredben még sok időn át ép erőben és zavartalan boldogságban élvezhesse.

Kelt a magyar állam ezer éves fennállásának megünneplésére 1896 évi május hó 14-ik napján tartott diszközgyűlésünkben.

A legmélyebb alattvalói hódolattal:

Arad szabad királyi város törvényhatósági közönsége.

IDŐJÁRÁS.

Légyomlás: reggel 7 órákor 761.7 milliméter. délután 2 órákor 760.3 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órákor $^{\circ} + 14.8$, délután 2 órákor $^{\circ} + 21.9$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órákor EN. 3. délután 2 órákor EN. 4. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután félborult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 5 milliméter.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 19. —

Változó felhőzet. — Hűvös. — Helyenként csapadék. — Később derülés. — Hőemelkedés.

HIREK.

Arad, augusztus 19.

Napirend:

Augusztus 19. Szerda. Róm. kath. naptár: Lajos — Protestáns naptár: Lajos. — Görög-keleti naptár (sz. usztus 7.): Domot. — A nap két 5 óra 3 perceskor, nyugszik 7 óra 2 perceskor. — A hold két 5 óra 47 perceskor, nyugszik — óra 38 perceskor.

Augusztus 19. Jegyzőválasztás Borosbessen.

Augusztus 30. Az aradi közuti vaspálya-társaság rendkívüli közgyűlése délután 8 órákor.

Szabadegyházi emléktárgyak országos múzeuma (színházipület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola földsz. int.

Venatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 8.—, d. e. 11.20, este 9.55, tehervonat személyszállítással d. u. 8.56, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáig: 5.10 reggel naponta, 12.— délelőtt (csak pénteken.) Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.20 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, Szoborsinig: Személyvonat 2.30 d. u., Radnáiig: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapon és búcsúnapokon.) Temesvárig: Személyvonat 6.20 reggel, 11.25 d. e., vegyesvonat 5.— d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 1.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. Mezőhegyesig: Vegyesvonat 2.20 délután.

Venatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 6.05 reggel, 8.17 d. e., 3.55 d. u., gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Szolnokról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnep, vasárnap és búcsú napokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 8.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 8.44

d. u. 10.55 este, vegyesvonat 10.48 d. e. Szegedről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felől: Személyvonat 8.08 d. e., 6.31 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

A király születésnapja.

A nagy nap fényéhez méltóan ünnepelte meg Aradváros polgársága és katonasága a király születésnapját.

A hétfői diszes kivilágítás, a lampionos menet az ide-oda lobogó zászlók, a tegnapi fényes mise s a polgárok lelkesült részvétele oly szépen illettek a magyar király nevéhez fűződő nagy nap ünnepéhez főleg azon évben, mely egy bölcs uralkodó és egy munkás nemzet áldásos együttműködésének van szentelve.

Tegnap délelőtt 10 órákor Csák Csirjék dr. tartományi rendfőnök fényes papi segédlettel nagy misét mondott, áldást, bölcsességet és békét könyörögve a nagy király fejére. A misén megjelentek az összes hatóságok, egyesületek és testületek.

Ott láttuk: Szathmáry Gyula alispánt diszmagyarban a megye tisztkara élén, Salacz Gyula kir. tanácsos polgármestert a város tisztkara élén, Institoris Kálmánt főjegyzőt és Sarlot Domokos főkapitányt diszmagyarban. Vásárhelyi Béla vezérigazgatót, az arad-ceanádi egyesült vasutak tisztkara élén, Krausz József pénzügyi tanácsost a pénzügyigazgatóság élén, Ottubay Károly törvényszéki elnököt diszmagyarban az aradi kir. törvényszék élén, Parecz György kir. ügyészt az aradi kir. ügyészség élén, Kugler István járásbíró az aradi kir. járásbíróssággal, Hász Sándor kir. tanácsost az aradi ügyvédi kamarával, Baosó Frigyes kir. főmérnököt az aradi m. kir. államépítészeti hivattal, Tomka Emil kir. kulturfőmérnököt az aradi kulturmérnöki hivattal, Sántay Lajos kir. főmérnököt az aradi m. kir. folyam mérnöki hivatal élén, Melzer Adolfot az aradi kataszteri felügyelőség élén, Bray Lajos igazgatót a kereskedelmi akadémia tanári karával, Nemes Aladár igazgatót az aradi fa- és fémipariskola tanártestületével, Himpfner Béla igazgatót a főgymnasium tanárkarával, Kohlbauer Ferenc tanárt az állami főreáliskola részéről, Pókás Imrét a tanítóképző intézet nevében, Niedermayer Tóbiás igazgatót a polgári iskola tanáraival, Széll Ernő m. kir. posta és távirat felügyelőt, Feichtinger Miksa pénzügyi tanácsost a m. kir. dohánybevéltő hivatal felügyelőjét, Nikolits Pétert az ipar-testület elnökét s az egyesületek és társulatok fejeit.

Mise végén a celebráló főpap imát mondott a magyar királyért, melyet az összes hallgatóság állva hallgatott végig.

Az Aradon állomásozó honvédhuszár és honvédgyalogos csapatok is nagy fényvel ülték meg a legnagyobb hadur születésnapját. Délelőtt 10 órákor fényes isteni tisztelet volt a vári templomban, melyen az összes tisztkar teljes diszben kivonult Kaffka Ignác ezredes a cs. és kir. 8. huszárezred parancsnoka vezetésével. A templom előtti téren a 8. honvédgyalogezred 3. zászlóaljja foglalt helyet az első harozvonalon képezve, míg megette a második harozvonalon a 3. honvéd huszárezred 1. osztályának egy százada állott teljes diszben. A kivonult katonaság felett Buttay Adám alezredes, zászlóalj parancsnok parancsnokolt, a honvéd zászlóalj parancsnoka Meggeli Mátyas törzstisztjelölt százados, a huszárszázadé gróf Zichy Károly kapitány volt.

Mise után a kivonult csapatok diszvonulást tartottak Kaffka Ignác ezredes előtt.

Tegnap délelben 1 órákor fényes bankettre ült össze a tisztkar a „Fehér Kereszt“-ben, melyen a pohárköszöntőt Kaffka ezredes mondotta a királynak.

Az aradi izraelita hitközség is nagy fényvel ülte meg a tegnapot. Délelőtt 11 órákor a zsinagógában diszistentisztelet volt, melyre zsufolásig megtelt a templom.

— Szent István előestéje. Holnap lesz az első magyar királynak, hazánk védszentjének, Szent Istvánnak évforduló napja. Ország-szerte hagyományos kegyelettel üli meg a lakosság ezt a napot, a melyet nemzeti ünnepé emelt a kegyelet. Különös fényvel ülik meg kivált ebben az esztendőben, midőn az ezredéves ünnepségek csillogása is bele-ragyo a nagy nemzeti ünnepbe. Legnagyobb ünnepség természetesen az ország fővárosában lesz, hová a szent Jobb körmenetére már most ezrével szállítja minden vonat a vidékről fel a kegyelet lakosságát. Arad hazafias közönsége sem maradt az ünneplők mögött. Ma este ősi szokás szerint ki lesz világitva a város, 8 órákor pedig zenés takarodó járja be a fellobogózott utozákat. A holnapi istentisztelet fényét egy század honvédség jelentéje is fogja emelni.

— Választók névjegyzékének lemásolhatása. A belügyminiszter egy felmerült eset alkalmából azon elvi jelentőségű határozatot hozta, hogy az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének lemásolása megengedendő a kellő ellenőrzési és óvrendszabályok érvényesítése mellett, mivel az egy levéltári okmány s annak lemásolását az 1874. XXXIII. t.-csikk egyetlen §-sa sem korlátozza.

— Uj hadnagyk és tiszthelyettesek. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király a Theresianum katonai akadémiából arlyi Mestrovics Aurél a csász. és kir. 83-ik gyalogezredhez, Herzig Gázat pedig a csász. és kir. 3-ik huszárezredhez hadnagyk névezte ki. A ludovika-akadémia most végzett növendékei közül a király hadapród-tiszthelyettesek névezte ki a 8-ik honvédgyalogezredhez Tedeochi Lambertet az aradi zászlóaljhoz és Brankován Istvánt, ugyancsak hadapród-tiszthelyettesekké a 3-ik honvédhuszár ezred 2-ik osztályához Lens Albint és Tóthvárady Odont.

— Az Aradhegyaljai villamos vasut részvénytársaság alapítói értekezlete. Az Aradhegyaljai villamos vasut részvénytársaság alapítói tegnap d. u. 5 órákor a városháza kis termében értekezletet tartottak. Jelen voltak: Salacz Gyula, Institoris Kálmán, Múlek Lajos dr., Vásárhelyi Béla, Beles János, Pless Mór, Vizer Péter, Szalay Károly, Sármezey Endre, Fényes Dező, Péterffy Antal, Pálmay Lajos dr. Az értekezleten Múlek Lajos dr. előterjesztette, hogy a kereskedelemügyi miniszteriumhoz az engedélyesek részéről az irány megváltoztatása iránt beadott kérvény kedvezően lett elintézve, úgy, hogy most az irány Mikalaktól kezdve nem Uj-Panáton az Világosra s innen a Hegyalja mentében Paulisig hanem Glogovác, Mondorlak, Csicséren és Szabadhelyen keresztül Gyorokig, innen aztán Világosig illetve Baraczkáig vezet; azonkívül maga Dániel Ernő miniszter is kedvezően nyilatkozott e kérdés tárgyában és a kormány támogatását is kilátásba helyezte. Az értekezlet örömmel vette tudomásul e jelentést, melynek folytán a további lépések ily irányban lesznek fogantatva. — Egyidejűleg tárgyalás alá vették azon ajánlatok, melyek a vállalat létesítése illetve finanszírozása tárgyában az alapítókhoz több oldalról benyújtottak. Ezen ajánlatok közül legkedvezőbb és legelőnyösebbnek találták az alapítók egy előkelő budapesti iparvállalatát, mely a tervezett vállalat létesítését olyképp kontemplálja, hogy az építkezéshez szükséges részvénytő.

kének jelentékeny részét maga az iparvállalat veszi át.

— Az aradi lövészegylet ujtásai. Az aradi lövészegylet fáradhatlan buzgalommal dolgozik, eszmét-eszmére, reformokat-reformokra haimoz, hogy alapítója hagyományait méltóképen megőrizze s kiérdemelje minden tekintetben azt a rokonszenvet és érdeklődést, melylyel e város az egylet működése iránt elejétől fogva viseltetett. Csak nemrégiben is a városliget két hidját keresztelte el népszerű két lövész mestere nevével, vasárnapi választmányi ülésében pedig több nevezetes ujtást emelt határozatra. Így elhatározta, hogy a városliget főbb alleit nagyjáról fogja elnevezni, hogy a millennáris fákat csinos kerítéssel véterti körül, hogy az idén a Lőrincz napi ünnepeket három nap: szeptember hó 5., 6. és 7-ikén fogja megtartani, az első nap népünnepélylyel, az utolsó nap a Lőrincz napi ebéddel, elhatározta, hogy az ebédet nem dében, hanem este 6 órakor fogja megtartani, hogy így a tagok családjaikkal is résztvehessenek azonos a fiatalok magukhoz illően vigadhassanak — o z i g á n y mellett is; hogy az ünnepélyeken a legmélyebb lövés egy tisztelet díjban részesül, melyre azonban csak az aradi lövész egylet tagjai versenyezhetnek. A tegnapi ülés szép határozata tehát csak méltó betetőzése volt azon működésnek, melyet az egylet a legnagyobb elismerés mellett mindig folytatott.

— A Pálffy-alapítvány bizottsága tegnap délelőtt ülést tartott, melyen a 200 frtos jutalmat egy aradi színésznővendéknek ajánlotta megadni, ki jelenleg a Rákósy Szidi intézet növendéke s szorgalmával, teherességével legjobban megfelel az alapítvány intenczióinak. A végleges eldöntés még nincs meg ez ügyben, mert az alapító hozzájárulása végett csak most terjesztik fel hozzá az indítványt.

— A kereskedelmi akadémia felügyelő bizottsága ma délelőtt 11 órakor ülést tart Sallaocz Gyula kir. tanácsos elnöke alatt, melyen több aktuális intézkedés foganatosítása felett fogtak tárgyalni.

— Tűz a városban. Tűzet jelszett tegnap délelőtt féltizenegy órakor a városháza toronyóra. A Gutzjahrféle gazdasági telepen égett egy nagy kazal széna. A megjelont tűzoltók csak a védelem munkájára szorítkozhattak, mert a száraz anyag által élesztett lángokat eloltani lehetetlenség volt. Csak nagy erőfeszítéssel sikerült a tűzet a kazal széthányása folytán eloltani. A rendőrség részéről Green Nándor alkaptány és Murády Almos rendőrhadnagy jelentek meg a helyszínen, a kik által nyomban megoptett vizsgálat megállapította, hogy valószínűleg a kazal mellett felállított és üzemben tartott cséplőgép. egy szikrája lehetett a tűz okozója. A kár több száz forinttra rug.

— Templomünnep Pankotán. Nagy ünnepe volt 15-én Pankotának, a r. k. templom búcsuja, melyet a „Lövész Egyesület“ zászlószentelése előzött meg. A zászlószentelésnél a zászlóanyja a bfa ll Mária urnó volt. A lobogót Nagy József piébános szentelte fel, remek magyar beszéd kireretében. A szent misén a bót h Viktor minorita rendű áldozó pap celebrált nagy papi segédlettel. Mise alatt a shorus Steuer Ferencz vesetése alatt, szép egyházi dalokat énekelt. A lövészek a templom előtt sortűzet adtak.

— Kivándorlásra csábítás Amerikába. Braziliában tudvalevőleg egy részvénytársaság alakult, mely kötelezte magát, hogy tíz év alatt egy millió európai kivándorlót visz Braziliába. Ennek a társaságnak titkos ágensei közelebb két lippai lakos, névleg Stikli Jánost és Nikel Jakabot csalta ki Braziliába. A szerencsétlenek Lippán eladták házukat meg a földjüket és családjukkal együtt vándoroltak ki Braziliába, hol a legsiralmasabb helyzetbe jutottak, mert nemcsak hogy nem kapták meg a kilátásba helyezett földterületet, hanem a brazilai kormány nem tett eleget azon ígérétének sem, hogy aratásig keresetel látja el őket és a mi közmunkát mégis végeztek, azért nem készpénzben, hanem utalványokkal fizettek nekik, a miket csak potom áron tudnak érvényesíteni. Az osztrák-magyar monarchia rio-de janeirói képviselőjének a brazilai kormánynál való közbenjárása is teljesen eredménytelen maradt. A szegények most visszatérnének Lippára, de nincsen uti költségre valójuk és így kénytelenek kűnn sanyarogni a távol idegenben. A lippai járási főszolgabíró által eszközölt vizsgálat során kiderült, hogy bizonyos Sudei B. nevű brémai ügynök csábította ki őket Amerikába. Ez a lelketlen ügynök 95 frtot fizettetett magának egy-egy hajó-fedélzeti jegyért, pedig az a társaság, a melynek szolgálatában áll, ingyen szállítja át a kivándorlókat Braziliába. A hatóság ennek az ügynöknek több levelét elko-bozta, mely a legképtelenebb dolgokat helyez kilátásba a kivándorlóknak.

— Rákóczy kardja. Az orosz cár által a magyar nemzeti múzeumnak adományozott Rákóczy-kard az ezredéves kiállítás történelmi osztályában, az emeleti Rákóczy-szobában van kiállítva. A magyaros szablya dömökölt pengéjébe a következő fölrás van aranyal beverve: Georg Rákóczy II. 1640. Hüvelyke vert ezüsttel montrozott és korálokkal gazdagon kirakott. Markolata hasonló művű. A hüvely középső ponján aranyozott, vésett ezüstmű látható II. Rákóczy Györgynek, mint erdélyi fejedelemnek címere. A kard az 1848/49-iki szabadságharc idejében került az oroszok kezébe. Az erdélyi hölgyek ajándékozták azt a hős Bem tábornoknak. Valamelyik régi erdélyi család hagyatékából, közadakozás útján szerezték meg a nemes erdélyi nők, hogy vele a szabadságharc legkiválóbb hőseit földszíthessék. Mikor az oroszok Bem táborát elfoglalták, sátorával együtt a kard is hadi zsákmányul kezükbe jutott s így került aztán a szentpétervári császári udvari fegyvergyűjteménybe. Szendrő János dr. az ezredéves történelmi kiállítás előadója, oroszországi utja alkalmával a szentpétervári udvari fegyvertár e becses és érdekes ereklyéjét a többi kőst szintén lajstromba vette. A magyar kereskedelmi minister ezután a kiállítás történelmi osztályának előterlesztésére lépéseket is tett, hogy a nevezetes Rákóczy kardot az orosz cár átengedje a millennáris kiállítás történelmi osztálya számára. Ezt a kérést a közös külügyminiszter diplomáciai uton közvetítette. A kérelemben különösen hangsúlyozták azt, hogy királyunk a millennáris kiállítás védnöke. A cár a kardot készségesen átengedte a történelmi kiállításnak. Hogy mily nagy becsben tartották az oroszok Rákóczy kardját, mutatja az, hogy Szentpétervártól Bécsig külön udvari futár vitte. Bécsből a külügyminiszterium egy tisztviselője hozta Budapestre. Az orosz cár augusztus elejéig engedte át a kardot a millennáris kiállítás történelmi osztályának. Már ki is készítették a tokját, hogy visszaküldjék az ereklyét a szentpétervári udvari múzeumnak. Eddig azt olvashattuk a drága nemzeti ereklye alatt, hogy „az orosz cár tulajdona,“ most pedig szívesen dicsekedünk el vele, hogy most már megint a mienk.

— Ellopta a beretváját. Ofosek Vincoze aradi borbély egyik legföltettebb kincse a beretvája volt, mely már nem egy pajtásának az irigységét tudta felkelteni. Nem is csoda, 10 frt volt az ára ennek a jószágának, de olyan is volt az, hogy párját ritkította. Nem is tagadta ezt Zelemann József borbély legény sem, csak mód felett fájt a foga rá. Nem sokat habozott tehát a kérdés megfajtésán, hanem egy alkalommal elcsente a beretvát, azzal kerekét oldott. A rendőrség keresi, de mindeddig nyomára nem akadt.

— Meglopott honvéd. Barbon János szócsonyi legény a király katonája, honvédgyalogos és most Aradon állomásozik az ezredével. Valahol a Trombita-utczában van elszállásolva, idegen embereknél idegen város-

ban. Tegnap nagy bánattal panaszolta el a kapitányi hivatalnak, hogy valaki 8 forintját ellopta. Nem tudja, ki sajnálhatta meg az ő megtakarított pár forintooskáját, de gyanuja van egy asztalos inasra, ki abban a házban lakik, hol ő van elszállásolva. A rendőrség ez irányban már megindította a nyomozást.

— Rejtélyes halál. Helfy Anasztáz per-jámosi gyógyszerész, Helfy Ignác országgyűlési képviselő unokaöccsét tegnap reggel halva találták az ágyában. Helfy, a ki állítólag mellbeteg volt, az utóbbi időben álmátlanásban szenvedett és visszavonultan élt. Tegnapelőtt azonban többek társaságában mulatott a szállodában és midőn este haza ment, semmi baja sem volt. Valószínű, hogy nem birt elaludni és ezért morfiomot vett be, a mi elaltatta örökre. Ez ügyben megindították a vizsgálatot. A halottat átszállítják Lippára és az ottani temetőben helyezik örök nyugalomba.

— Az ügyvéd szervei. A Pancsován Feymann Gyula ügyvéd szerkesztése alatt megjelenő „Határőr“ vasárnapi száma hozza a következő jó-istű hirt. Az ügyvédnek legyen esze, mert az gyakran kisegíti a bajból. Legyen fantáziája, mert különösen az alperességeknél az gyakran szükséges. Legyen emlékező tehetsége, mert különben nem tud preczedenre hivatkozni, noha ebben a fantázia is segít. Summasummarum: legyen jó feje, de legyen jó szeme, füle, orra, hogy meg-lássa, meghallja, hogy megérezze az alkalmas pillanatot s ahhoz alkalmazkodhassék. Legyen jó szája melle, tüdije, mert csak ezek birtokában hirdetheti védenese igazságát. Legyen keze, lába, mert sokat kell írnia, még többet futnia. Legyen jó gyomra, mert sokat kell elnyelni s legyen jó idegzete, mert ez adja meg a hideg vért. Legyenek a jó szerveken kívül tulajdonságai: szellemi éleslátás, rokonszeny, belátás, jó modor, türelem, elnézés, néha nagylelkűség, előzékenység, munkakedv, ambíció, egésség, elegancia, reprezentáció, alaposág gyorsaság, szellem, törvénytudás, tapintat, szépsésti érzék, meggyőző előadás, logika emberismeret, világismeret, judicium, szerénység. És mindezekért Pancsován megállapítanak egy 100 frtos perben 5 frtot. Hány fillér jut a házbér, adó személyzeti fizetés és irodai szerak árának a levonása után egy-egy jó szerve s egy-egy jó sajtására?!

— Bucsú előadást hirdet a Dobránszky sör-csarnokában működő elite orpheum társaság Bourée József igazgatója alatt. A tegnap fellépett ujonnan szerződött tagok Glinger és Springeri óriási hatást értek el előadásaikkal. „A botrány az Orphenban“ című bohózat szintén tetszést aratott. Még ma és holnap lépnek csak fel Aradon. Bővebbet a hirdetés.

GYÁSZROVAT.

† Fischer Erzelke. Nagy szomorúság érte Fischer Antal polgári iskolai tanárt. Kis leánykáját vitte el a halál, ezt tudatja a következő gyászjelentés: Fischer Antal és neje szül. Rimánóczy Erzsi a maguk, valamint számos rokonaik nevében is fájdalommal szíven jelentik, hogy szeretett gyermeküket Erzikét f. é. augusztus 17-én, életének harmadik hónapjában az Isten magához szolgáltotta. A kedves kis halott hűlt tetemeit f. hó 18-ikán a rom. kath. szertartás szerint adtuk át az anyaföldnek. Csendes legyen álma! Béke lengjen porai felett! Arad, 1896 augusztus 18.

EGYESÜLETI ÉLET.

* Az aradi gazdasági egyesület igazgató választmánya folyó évi augusztus hó 24-ikén, azaz hetfőn délelőtt 9 órakor Aradon, a kereskedelmi és iparkamara helyiségében (Templom-utoza, Minorita-palota, I. emelet) ülést tart, melyre a t. választmányi tag urak tisztelettel meghivatnak. Aradon, 1896. aug. 17-én. Az igazgatóság.

(*) A szőlőtelep közgyűlése. Az „Amerikai Szőlőtelep-Szövetkezet Arad-hegyalján“ mai napra összehívott közgyűlésén a tagok nem jelenvén meg határozatképes számban, nevezett szövetkezet, idej rendes közgyűlése 1896. évi szeptember hó 1-én délelőtt 11 órakor fog tartani Aradon, a kereskedelmi és

iparkamara helyiségében (templom-utóza, Minorita-palota I. emelet) megtartatni, melyre a szövetséget tagjai azzal hivatnak meg, hogy az alapszabályok értelmében ezen másodizben összehívott közgyűlésen a megjelent tagok számára való tekintet nélkül érvényes határozatok fognak hozatni. A közgyűlés tárgyai: 1. Az igazgató választmány jelentése. 2. A felügyelő bizottság jelentése alapján a számadások és mérleg feletti határozathozatal, valamint a gyoroki telepen 1895. évben termelt amerikai vesszőkért kapott oltványok felosztásának jóváhagyása. 3. Pénztáros választása. 4. Az alapszabályok 31. §. értelmében határozathozatal a szövetséget további fennállására nézve. 5. A jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése. Arad, 1896. augusztus 18. Az elnökség.

(*) Az aradi polgári lövészegylet választmánya tegnap délután 6 órakor dr. M u l e k Lajos országgyűlési képviselő, főlövész-mester elnöklété alatt népes értekezletet tartott, melynek tárgyát a lövészegylet által felállítandó emléktábla képezte. Az emléktábla felállítását elhatározta már a vasárnapi választmányi ülés, ez alkalommal a felirat szövegének megállapítása képezte a tanácskozás tárgyát. Az elnök indítványára a választmány K o v á t s Vincze titkárt bízta meg a szövegezéssel, ki körülbelül a következő feliratot javasolja: „Emléktábla Magyarország ezeréves fennállásának emlékére! Elhelyezte az aradi polgári lövészegylet. Az egyület alapította 1832-ben Báró Orozy Lőrincz, fenntartotta az aradi polgári lövészegylet Arad város öszpolgársága támogatásával. Az egyület főlövész-mesterei: Báró Orozy Lőrincz 1832— (itt következnek a főlövész-mesterek nevei kronikus sorrendben működési éveik feltüntetésével.) A választmány a szövegezést ily értelemben elfogadta, annak végleges megállapítását vasárnap délután 4 órára tűzte ki, mikor is a választmány egyszersmind az emléktábla mértetelnek megállapítása végett is összegyűlt a városligeti lövöldében. Az emléktábla a lövölde nagytermében lesz elhelyezve az ajtó felett Báró Orozy Lőrincz és Simonyi arcképei alatt.

MULATSAGOK.

(=) A pankotai tüzoltóegylet által rendezett táncmultság, mely f. n. 15-én a „Fehér Kereszt” szálló nagy termében tartatott meg, igen fényesen sikerült. A négyest 146 pár a terem hosszában 2 colonnal táncolt. Jelen voltak a következő hölgyek:

A s s o n y o k: Blank Károlyné, Rombai Zsigáné, Soós Gyuláné, Chatel Ottoné, Silbermann Gyuláné (Világos), Todorovits Gusztávné, Holló Józsefné (Arad), Grósz Ida, Váradi Károlyné, Tóth Lajosné, Nagy Istvánné, özv. Kovács Lajosné, Kauffmann Ignáczné, dr. Altschul' Herrikné, özv. Menczer Lajosné, Kaufmann Ignáczné, dr. Altsul' Henrikné, özv. Menczer Bertalánné, özv. Nászády Sándorné, Najmányi Imréné, Iby Ferenczné, Aabóth Gyuláné (a ki bálány volt), Szendner Jenőné, Jankó Mikáné, Duschek Kálmáné, özv. Latók Farkasné, Nedekó Györgyné, Rimler Pálné (Kiszindia), Posevitz Gézáné (Bersova), Müller Vilmosné, Schreyer Jakabné, Müller Károlyné, Berwaldszky Ferenczné, Niedermayer Gellértné, Samandán Gézáné (Magyarád), Stéger Vendékné (N.-Halmagy), Bleicziffer Menyhérné, Csirsner Antalné, Török Zoltánné (Muszka), Tenner Adámné, Tordosán Toneszielné, Morár Mojszáné (Magyarád), Saballa Józsefné (Világos), Br. Dittfurt (Zaránd), Kállay Ferenczné (Arad), Pavlovits Ignáczné és Gusztávné, Abfall Ferenczné, özv. Rigler Istvánné, Tamásy Andorné, Balogh Sándorné, Kócsy Istvánné, Kiss Andrásné, Binkios Sándorné, Petrovics Pálné, Perl Zsigáné és Ignáczné, Nagy Sándorné, Földváry Gézáné, özv. Jakusovaki Adámné, Barna Lajosné, Konos Gyuláné (Apáti), Bacsoy Kálmáné, Felber Bélané (Barakony), Günthel Miklósné (Ágris), Wally Lászlóné (Szöllős-Ozgerél), özv. Benedikty Gergelyné, özv. Fogarassy Ottseróné, özv. Schweit Dávidné stb.

L e a n y o k: Balass Gizike (Ternova), Rombai Mariska, Nagy Irén, Váradi Irénke, Tóth Ilonka, Nádasi Erzsike, Holmeier Margit, Hodeák Etelka, Szép Ilona, Ringely Berta (Lippa), Kaufman Olga, Thály Gisa (Lippa), Altsul' Laura, Schwaros Olga, Menczer nővérek, Schiffer Josefín (Lippa), Nagy Mariska (Világos), Szabó Rozsika, Ternovits nővérek, Tamásy nővérek, Iby Margit, Güntel nővérek, Jokusowky nővérek, Takács nővérek, Virág Ilona, Kovács Hajnalka (Arad), Bleicziffer nővérek, Betleff nővérek, Breiter Gizike (M. Radna), Knez Juszi (Világos), Goldstein nővérek (Világos), Moldován nővérek (Galsa), Szalay nővérek (Világos), Weidenfeld nővérek (Világos), Weger Aloira (Uj-Szent-Anna), Benedikty nővérek, Niedermayer Froniku, Fiedler Nina (Bécs), Kállay Gabriella (Arad), Schlesinger nővérek (Budapest), Lövinger nővérek (Gurba), Berger nővérek (Sikula), báró Dittfurt nővérek (Zaránd), Nizó Berta stb.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* Tíz kötet Jókai. A millenáris év ünnepeinek zajában is nagy irodalmi esemény, ha egy kötet jelenik meg J ó k a i t ó l. Hát még, ha tíz jelenik meg egyszerre a mi legnagyobb élő poétánktól, a kit a Budapestre özönlő külföldiek nem győznek eléggé ünnepelelni! Az elmúlt napok eseményei mellett tanuskodnak, hogy nagy nemzeti ünnepünknek nimbusát Jókai nevének varázsa nagyban emelte és így a legutóbb megjelent tíz kötet Jókai — a mely a költő jubileuma alkalmával sajtó alá rendezett nemzeti diszkiadásnak ötödik sorozata — valóban millenáris irodalmi eseménynek tekinthető az ezredéves ünnepségek sorában. Ez a sorozat, melylyel együtt eddig ö s s z e s e n ö t v e n k ö t e t e — tehát éppen a fele — jelent meg a száz kötetre tervezett kiadásnak, Jókai két legnépszerűbb regényét is magában foglalja, az Aranyembert és a Fekete gyémántokat. Az újabb sorozat nagy becsét mutatja egyébként az egyes kötetek címének pusztá felsorolása: XLII k. A szerelem bolondja XLIII k. Fekete gyémántok. XLIV k. Es mégis mozog a föld, XLV k. XLVI k. Az arany ember, XLVII—XLVIII k. Enyém, tied, övé. XLIX k. Virradóra (Novellák) L. k. Föld felett és víz alatt. A vizes kenyér (Kisebb regények.) Irodalmi szempontból is rendkívül érdekes az a két új utóhang, a melyet Jókai A szerelem bolondjaihoz és az Arany emberhez irt, az utóbbiról egyebek közt azt írván: „Be kell vallanom, hogy nekem magamnak ez a legkedvesebb regényem.” Nem szükséges, azt hisszük, a magyar olvasóközönségnek e monumentális mű megszerzését ismételtlen figyelmébe ajánlanunk, mindössze arra akarjuk figyelmeztetni a könyvvásárlókat, hogy Jókai Mór műveinek százkötetes nemzeti kiadása rendkívül könnyű feltételek mellett részletfizetés útján is megszerzhető s hogy e módzatok felől szívesen szolgál tájékoztással a kiadás rendezésével megbízott Révai testvérek irodalmi intézet részvény társaság (Budapest, Váci utóza 1.)

* Balla a népszínházban. R á t h o n y i Akos helyébe, ki tudvalevőleg a Vigszínházhoz szerződött, a népszínház igazgatója Balla Kálmánt, az aradi színház volt bonvivantját szerződtette.

* Színitanodai növendékek hangversenye. Az a siker, a melyet Hegyi Izsó és Geröffy Frida kisasszony vasárnapi hangversenyükön arattak, újabb vállalkozásra bátorította a szini akadémia Aradon időző tagjait, a kik ma este 8 órakor a Krispin teremben érdekesnek ígérkező hangversenyt rendeznek. A műsor nevezetesebb pontjai: „Petike”, költemény, Vörösmartytól, szavalja O f n e r Irén kisasszony, a szini akadémia tagja, a kinek tehetségéről már egy ízben szépen nyilatkoztunk, „Azra”, Rubinsteintől, előadja Schwaros Ella k. a., „Couplé” a Holtomiglanból, éneklő Molnár Bella k. a. Janda leánya Kücken-től, előadja Hegyi Izsó az operaház tagja,

„Idyil” Kozma Adortól, előadja O f n e r Irén k. a. stb.

TÁVIRATOK.

Goluchowszky kitüntetése.

Budapest, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) Ő felsége születése napja alkalmából Goluchowsky külügyminiszternek az aranygyapjas rendet adományozta, miről őt Ischlből táviratilag értesítették.

Szerencsétlenség lóversenyen.

Budapest, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) A mai lóversenynél Brown jockeyt társai korláthoz szorították oly szerencsétlenül, hogy óra mulva agyrázkodás folytán meghalt. Bátyja ép úgy halt meg tavaly Angliában.

A király születésnapja.

Budapest, augusztus 18. (Saj. tud. távirata.) A király születése napját a szokásos kegyelettel ülte ma meg a főváros közönsége. Diszlobogók lengtek a középületeken, a dunai hajókon és a kikötőkben s a templomokban ünnepi istentiszteletek voltak óriási közönség jelenlétében.

A hivatalos főistentisztelet délelőtt 10 órakor volt a budavári Mátyástemplomban, melynek főhajójában koronaórk állottak diszörséget. A szentély, valamint a templom előkelő közönséggel telt meg. A főhelyeken ültek: Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Dániel Ernő, Perczel Dezső, Darányi Ignác és Josipovich Imre miniszterek, Gränzenstein Béla államtitkár, Rakovszky István főszámszéki elnök, Szapáry István gróf főrendiházi háznagy, Andrássy Aladár és Zichy Jenő grófok, Szalay Imre min. tanácsos, Schöner Antal min. osztálytanácsos, Desseffy Sándor és Bubiss Zsigmond püspökök, Fehér Ipoly pannonhalmi főpát, Barlovács szerb főkonzul, Ráth Károly főpolgármester s a pátronusi helyeken Geröcsey Károly és Márkus József alpolgármesterek, Róssavölgyi tanácsnok, Toldy László főlevéltárnok, valamint számos fővárosi bizottsági tag. A műegyetem tanácsa dr. Entz Géza s az egyetem tanácsa dr. Lengyel Béla rektor vezetése alatt jelent meg.

Kévéssel tíz óra után megjött millénniumi diszfogatán Vaszary Kolos biboros herceggprimás udvari papjai kíséretében s a főszentélybe vonult. Erre megkezdődött az ünnepi mise.

Istentisztelet alatt a templomi ének és senekar V a v r i n e r Mór főegyházi karnagy vezetése mellett Mándó Lassó miséjét s a Szent László és Szent István királyról szóló régi éneket adta elő Bogisich püspök átiratában.

Végül Váradi Sándor, az operaház tagja Bogisich Mihály „Király himnusz”-át énekelte el, mire az istentisztelet véget ért.

Budapest, aug. 18. (Saj. tud. távirata.) A király születésnapja alkalmából a budai várkert-rakparton állomásozó „Szamos” monitort az este fényesen kivilágították gázlángokkal és görög tüzzel, végül pedig a hajó személyzete tűzijátékot rendezett. Ma a hajót föllobogózták s a legénységét, a hajót föllobogózták s a legénység a hajón elhelyezett ágyukkal reggel öt órától kezdve többször disztűzet adott, melynek dőrejét a budai hegyek sokszorososan verték vissza.

Bécs, auguszt. 18. (Saját tud. távirata.) Ő Felsége születésnapja alkalmából Bécsben és a vidéki városokban ünnepélyes istentiszteleteket tartottak a polgári és katonai ható-

ságok felei, valamint nagy közönség jelenlétében. A lapok lendületes cikkeket közölnek.

Pozsony, augusztus 18. (Saj. tud. táv.)
A király születésnapja alkalmából az egész város zászlódszt öltött. Tegnap este 8 zenekar bejárta a várost. Ma reggel a helyőrség tábori misét tartott, mise után a hadapródiskola IV. éves növendékeit ünnepélyesen beosztották a csapatokhoz, felolvasván kinevezéseiket.

Budapest, augusztus 18. (Saját tud. táv.)
Lobkovitz hadtestparancsnoknál és Bánffy miniszterelnöknél a mai nap alkalmából fényes ebéd volt, melyen említettek a királyra felkötött szöveget.

Csapatsemlé a vérmezőn.

Budapest, aug. 18. (Saját tud. táv.)
A király születése napja alkalmából ma délelőtt tartották meg az évenként szokásos csapatsemlét a vérmezőn. Már hét órakor elfoglalta a közönség a vérmező széleit s nyolcz óra felé olyan tolongás volt, hogy a nagyszámu rendőrség a kordont tartó katonaság alig tudta a rendet fenntartani. A katonaság reggel 7 órakor kezdett felmerülni s 8 órára mindenik ezred illetőleg csapatotest a saját kijelölt helyén volt. A vérmező keleti oldalán három sátor volt felállítva, a két szélső a katonai méltóságok számára, a középsőben pedig oltár volt emelve. Pont kilencz óra volt, a mikor az ezredkürtös jelentette, hogy Lobkovitz Rudolf herceg hadtestparancsnok megérkezett. Nyomban eléje lovagolt a parancsnoki tábornok, megtette jelentéseit, mire a vérmező bejártánál várakozó tábornokok, a törzskari tisztek kíséretében csatlakoztak, s megkezdődött a szemle. A zenekarok rázendítettek a Néphimnuszra, s a hadtestparancsnok minden arcvonala előtt ellovagolt. A szemle után kürt jelezte, hogy megkezdődött a mise. A tábornoki kar egy része a törzstisztekkel a sátrakba vonult, másik része kívül foglalt helyet. A mise alatt, melyet Ványa Mihály tábortábornok mondott, a 28-ik gyalogezred zenekara szép egyházi dalokat játszott, s míg az istentisztelet tartott, a katonaság zászlóaljanként háromszor sortűzet adott, amelyet ugyanannyiszor a Gellért-hegyi ágyuk viszonztak, a Dunán horgonyzó Szamos nevű hadihajóval, amely különben reggeli 5 órakor is 21 lövést tett, hatalmasan megvártotta a levegőt. Mise végeztével a hadtestparancsnok jelt adott az elvonulásra. A szemle 11 órakor ért véget, amikor is a csapatod vig zeneszóval kaszárnyáikba vonultak, a közönség pedig óriási tömegekben széledt el.

Az 1897ik évi budget.

Budapest, augusztus 18 (Saj. tud. távirata.)
A jövő évi budget biztos forrás szerint nagy felesleggel záródik.

A Duna árad.

Esztergom, augusztus 18. (Saj. tud. táv.)
Az áradó Duna több közege határát egészen elöntötte.

A bank szabadság.

Bécs, augusztus 18. (Saját tud. táv.)
Bilinsti lovag és Lukács pénzügyminiszterek és szakelődök ma délelőtt folytatták a tanácskozást a bankszabadság tárgyában. A bank tárgyaló bizottsága ma délelőtt szintén tartott tanácskozást. A bank és a kormányok közötti, tegnap este megszakított tanácskozást délután fél 1 órakor folytatták.

Lukács László miniszter d. u. 4 órakor utazott el Bécsből.

Letartóztatott miniszter.

Barcelona, aug. 18. (Saj. tud. táv.)
Estebanczet, a ki a köztársaság idejében hadügyminiszter volt, letartóztatták.

Boraszto kazánrobbanás.

Berlin, augusztus 18. (Saj. tud. távirata.)
A reggeli lapok jelentik Pétervárról, hogy az Obischovskiféle vasöntődében kazánrobbanás volt. A kazánház teljesen elpusztult s a melléképületek erősen megromlítottak. Allítólag 10 munkás életét vesztette és 11 súlyosan megsebesült.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradmegye selyemtermelése.

Arad, augusztus 18.

Erdekes kimutatást tesz közzé Bezeredy Pal selyemtenyésztési biztos azon összegekről, melyeket a selyemtenyésztéssel foglalkozóknak 1880. óta bezárólag 1895. évig kifizettek. Az Arad vármegyére vonatkozó kimutatás adatai a következők:

Aradmegyében a mondott idő alatt mindössze kifizettek 180,469 frt 70 krajczárt. Ebből Arad városára esik 3196 frt 92 kr.

A megye egyes községei járások szerint a selyemtenyésztés után a következő összegeket kapták:

Aradi járás: Csicsér 7 frt 56 kr, Fakert 748.20, Glogovác 1,295.31, Gyorok 2 ezer 979.96, Kurtics 1,328.92, Kuvin 3,139.16, Mácsa 3,267.59, Mikalaka 69.50, Mondoriak 62.07, Szabadhely 2,143.47, Szentléányfalva 744.45, Uj-Panát 1,552.56, Zimándfalva 1,790.25, Zimándköz 2259.46, Zsigmondháza 185.10, Szent-Pál puszta 142.73.

Borosjenői járás: Algyest 15.74, Apatelek 423 frt, Apáti 47.43, Barakony 12.87, Berza 172.82, Bokszeg 17.84, Borosjenő 2 ezer 467.05 kr, Csermő 15.01, Gurba 209.39, Gyarmata 51.98, Monyoró 226.09, Moroda 87.34, Repszeg 136.02, Sikula 365.40, Somoskesz 611 frt 81 kr, Vojvogyán 51.50, Uj-Bokszeg puszta 23.90, Szőlős-Csigerél 16.70;

Borossebesi járás: Al-Osill 120.95, Almás 161.47, Boros-Sebes 1,358.28, Buttyin 148.84, Gurahoncz 20.43, Kiszindia 69.90, Zimbró 4.21;

Elek járás: Almás-Kamarás 6,001.30, Elek 545.41, Gyula-Varsánd 99.51, Mégyes-Bodzás 166.76, Nagy-Kamarás 3,784.75, Sikló 245.82, Szent-Márton 1,863.87, Bánkut puszta Lőkősháza puszta 12.69.

Kisjenői járás: Agya 2,337.80, Csintye 334.20, Erdőhagy 118.66, Fekete-Gyarmat 516.67, Kerülő 383.09, Kis-Jenő 687.57, Miske 1,197.93, Nadab 88.86, Seprős 479.07, Simánd 2,287.61, Székudvar 7.73, Szentye 632.63, Talpas 70.70, Vadász 303.25, Zaránd 266.80.

Nagy-Halmágyi járás: Nagy-Halmagy 18.07, Pleskucz 12.88, Tisza 22.50.

Pécskai járás: Forray Nagy Iratos 1,726.66, Kis-Pereg 5,855.53, Magyar-Pécska 948.61, Nagy- és Kis-Varjas 1,183.32, Néme-Pereg 1,267.47, Ó-Bodrog 52.87, Ó-Pécska 1,445.28, Szemlak 3,090.64, Forray-Nagy-Iratos puszta 44.66.

Radnai járás: Berzova 117.06, Dumbrovicza 21.50, Kaprucza 28.40, Konop 120.94, Korbest 4.10, Ménes 6,400.01, Ó-Paulis 2875.58, Odvos 361.05, Radna 628.86, Soborsin 496.57, Solymos 30.40, Seliatye 7.02, Uj-Paulis 2,182.29.

Ternovai járás: Ágris 98.08, Dezsőháza 39.84, Drauz 186.35, Dud 41.43, Kurta-kér 80.03, Szilingyia 128.24, Taucz 311.91, Ternova 104.17.

Világosi járás: Galsa 1,431.06, Kerek 578.81, Kovaszincz 508.09, Magyar-Világos 7,098.14, Magyarád 1,147.93, Muszka 420.73, Ó- és Uj-Fazekas-Varsánd 6,323.32, Ó-Szent Anna 7,361.84, Pankota 2,899.74, Román-Világos 28.28, Uj-Szent Anna 1,8012.68.

Budapesti árú és értéktőzsde.

— Gyenes Lajos országjelentése. —

Budapest, augusztus 18.

Gabonaüzlet: Buzát ma jól kínáltak, a vételkedv szintén jó volt s az irányzat szilárd lett. Elkelt 35000 métermázsos buza magasabb árakon.

Határidőüzlet: Amerikából tegnapelőtt legnagyobb árfolyamokat jeleztek, dacára ennek nálunk szilárdan indult az üzlet s élénk vásárlási kedv mellett szilárdan sárult is.

Zárul 12 órakor:

Óssi buza	6.45—6.46
Tavaszi buza	6.84—6.85
Buza május—júniusra	—
Tavaszi tongori	8.51—8.53
Ószi tongori	8.35—8.38
Tavaszi zab	—
Ószi zab	5.24—5.28
Tavaszi rozs	—
Ószi rozs	5.50—5.52
Tavaszi repese	10.40—10.50

Értéktőzsde: Kétnapi meglehetősen üslattelen magánforgalom után ma változatlanul tolt a csekély üzlet.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	362.50
Magyar hitelrészvény	338.75
Osztrák államvasut	359—
Lombard	—
Jelszlog hitelbank	—
Rima-Murányi	—
Villamosvasut	—

(=) Jó hír a szőlőről. Pankotán — írja levelezőnk — úgy a szőlőhegyeken, mint a kertekben dus szőlőtermés ígérkezik s ha jégeső nem fog benne kárt tenni, az idén már vig szüret lesz. A korai osemége fajok már érnek s így a szőlő szállítása is kezdetét vette. Az újra ültetés szépen halad s jövőre alighanem befejezést nyer.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

— Augusztus 17. —

Hízott sertésárak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (sulyban) — krig. Fialat nehéz (paronként 320 kilogramm felüli sulyban) 47—48 krig. Fialat közép (paronként 251—320 kilogramm sulyban) 48—49 krig. Fialat könnyű (paronként 250 kilogramm terjedő sulyban) 43—49 krig. (paronként 400 kilogramm felüli sulyban) 44—45 krig. Öreg közép (paronként 300—400 kilogramm sulyban) — krig. Közép (paronként 220—250 kilogramm sulyban) — krig. Könnyű (paronként 220 kilogramm terjedő sulyban) — krig. II. Magyar szedett: Nehéz (paronként 220 kilogramm terjedő sulyban) — krig. Sertés-létszám: 1896. évi augusztus hó 14-én volt készlet 5434 darab, 1896. évi augusztus hó 15-én felhajtott — darab, 1896. évi augusztus hó 15-én elszállított 854 darab, 1896. évi augusztus hó 17-én maradt készletben 4580 darab. — A hízott sertés üzletirányzata: Változatlan.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Csak 2 előadás.

Dobránszky sörcsarnokában

ma szerdán és holdap csütörtökön

búcsú előadások,

6 hölgy.

6 férfi.

ELITE-ORPHEUM

Bourée József igazgatása alatt.

GLINGER és SPRINGER

salon duettisták a budapesti Hermann-Orpheumból.

UJ BOHÓZATOK:

„Skandal im Orpheum.“

JAMBO. Jambo. JAMBO.

„Die alten Herren“ eredeti előadások Glinger és Springertől.

Naponta bemutatása a parodisált

Barrison Testvéreknek.

Kezdeté 8 órakor.

Belépti-díj nincs.

Holnap csütörtökön Szent-István napján belépti-díj 30 krajczár.

* Az ezen rovart alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

9770/1896. kh.

Figyelmeztetés.

Félreértések elkerülése végett figyelmeztetem az érdekelteket, hogy Szent István napján a munkaszünetet a nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 14837/92. sz. alatt kelt rendeletében foglalt módokat mellett az 1891. évi XIII. t. cikkben foglaltak terhe és következménye a att betartsák.

Aradon, 1896. augusztus 16

Green, alkapitány.

Aradvármegye alispánjától.

17246/1896. szám.

Árverési hirdetés.

A harkály-ligeti, valamint a gyulavarsándi Kőrös hidon a vámszedési jog bérbeadás útján gyakoroltatik, annak biztosítása végett 1896. évi szeptember hó 15-ik napjának d. e. 10. órakor Aradvármegye alispáni irodájában zárt ajánlatok elfogadásával kapcsolatos nyilvános szóbeli tárgyalás fog tartatni.

Ezen haszonbérbeadás 1897. évi január hó 1-én veszi kezdetét és tart három egymásutáni évig, vagyis 1899. évi december hó 31-ig.

Az évi bérösszegre vonatkozó kikialtási ár:

A harkály-ligeti hidvám bérletre 1115 forint.

A gyulavarsándira 1512 forint.

Az engedélyesek és szedhető vámdíjtételek mindkettőnél a következő:

a) minden jármű után 4 kr;

b) minden befogott vagy szabadon hajtott marha után 2 kr;

c) minden két éven alóli borju, csikó valamint minden darab apró marha után 1 krajczár.

A vám fizetés alóli mentességek, az árverési feltételekben vannak felsorolva.

Miről árverezni szándékozik azzal hivatnak meg, hogy a kikialtási ár 10°/_o-át bánom pénzüi, akár készpénz akár óvadék képes érték papirokban még az árverés megkezdése előtt letenni vagy az írásbeli 50 krajczáros bélyeggel ellátott zárt ajánlathoz csatolva a tárgyalás megkezdése előtt a megye alispánjához benyújtani tartoznak, az írásbeli ajánlatokban továbbá kijelentendő, hogy az árverési feltételeket ismeri és magát azoknak kifogás nélkül aláveti.

Elkésetlen beérkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az árverési feltételek az árverés napjáig Aradvármegye főszámvevői valamint a kisjenői és eleki főszolgabírói hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Aradon, 1896. évi augusztus hó 10-én.

Szathmáry Gyula,

1109.

alispán.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

2247/1896. pm.

Pályázati hirdetés.

Arad szab. kir. város közönségénél egy 850 ft évi fizetéssel kapcsolatos rendőrhadnagy állás választás útján betöltendő lévén, azokat a kik ezen állást elnyerni óhajtják s az 1883. évi I. t. cz. 19. §-ában előirt minősítéssel bírnak, hogy pályázati kérvényüket 1896. évi szeptember 8-ig hivatalomhoz benyujtsák.

Arad, 1896. augusztus 17-én.

Salacz Gyula,

kir. tanácsos, polgármester.

2593/1896. tkvi sz.

1108

Hirdetés.

Kis-Jenő községe volt urbéres zselléreinek a „Bernódás“ dűlbeli közös legelő iránti telekkönyvi egyénekenként való felosztása iránti telekkönyvi ügyében az egyénekenként kiosztott részek telekkönyvezése az 1890. évi július 2-án 20326. sz. a. kibocsájtott igazságügyminiszteri rendelet 59. §-a és az 1869. évi április 8-án 2579. sz. a. kibocsájtott igazságügyminiszteri rendelet értelmében foganatosított és ezzel egyidejűleg azon ingatlanokra nézve, melyeken az 1886. évi 29. t. cz. az 1889. évi 38. t. cz. és az 1891. évi 16. t. cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. cz.-ben szabályozott eljárás a tkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t. cz. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e szakaszoknak az 1889. évi 38. t. cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. évi 16. t. cz. 15. §-a a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi 38. t. cz. 7. §-a és az 1891. évi 16. t. cz. 15. §-a b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi 26. t. cz. 22. §-a alapján történt törölések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis 1897. évi február 28 ig bezárólag ezen kir. járásbíró, mint tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynél, — a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, — hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, a kik az 1886. évi 29. t. cz. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi 38. t. cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1897. február hó 28. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, a kik a tkönyv átalakításátárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, a kik az 1. és 2. pontban körülirt eseteken kívül az 1892. évi 29. t. cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. évi 38. t. cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetbeni felszólalásaikat tartalmazó kérvényeket ezen kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1897. évi február hó 28. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után az átalakításakor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetnek, az említett bejegyzéseket pedig a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket potlólag benyujtanak, az eredetieket a tkvi hatóságnál átvehetik.

Kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.

Kisjenőn, 1896. évi július hó 26-án.

Vámosy Mihály,

kir. albiró.

4014/1896.

Hirdetés.

Közírré téteik, hogy Aradon f. évi július hó 29-én egy drb. körülbelül 18 éves, pej szőrű, magas termetű, homlokán fehér foltos ló — ba füle kajla — bitangásba vétetett.

A tulajdonos f. évi aug. hó 21 ig Arad sz. kir. város kapitányi hivatalánál jelentkezhetik s tulajdonjogát beigazolhatja.

Ha tulajdonjogát be igazolni képes tulajdonos a fenti határidő alatt nyilvános árverésen, nem jelentkezik, az állat, mint gazdátlan jószág el fog adatni.

Arad, 1896. július 31.

Kapitányi hivatal.

Magy. kir. államv. üzletvezetőség Kolozsvárott

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének és kolozsvári osztálymérnökségének központjában egy-egy hivatal, illetve iroda-szolgal állás van üresedésben.

A hivataliszolgai állással évi 300 ft azaz háromszáz forint fizetés; az irodaszolgai állással pedig 250 ft évi fizetés és ezzel járó lakbér illetmény és szolgálati ruházat élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmazásra jogosító hadügyi vagy honvédelmi ministeri igazolvánnyal bíró altisztek ezen állások betöltésénél elsőbbséggel bírván, felhívjuk azon kiszolgált altiszteket, kik az 1873. évi II. t. cikk értelmében jogosultsággal bírnak s pályázni óhajtának, hogy említett igazolvánnyal felszerelt folyomódványukat, melyben vasuti szolgálatra képesítő 35 évet meg nem haladó koron és egészséges ép testszervezeten kívül a magyar írás, olvasás és számolás elemeiben való jártasság, ugy szintén a magyar honpolgárság, kellőképp igazolandó, következő cím alatt: „A m. kir. államvasutak üzletvezetőségének, általános I. osztály Kolozsvárt.“ legkésőbb f. évi augusztus hó 25-ig terjesszék be, minthogy az ezen határnapon túl beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Megjegyzendő, hogy a polgári állásra jogosítandó igazolvánnyal ellátott azon altiszteknél, kik a katonaságtól közvetlenül s a szolgálat folytonosságának megszakítása nélkül lépnek át a m. kir. államvasutak szolgálatába, véglegesítésük esetén s ha a vasuti szolgálatbelépéskor 45 évüket még tul nem haladták, katonai szolgálatban töltött idejük — az alapszabályszerű utánfizetéseknek megfelelő havi részletekben leendő bevezetése mellett — nyugdíjjogosult idejükbe be fog számítani.

Kolozsvár, 1896. július hó 25-én.

Az üzletvezetőség.

8563/1896. pm.

Hirdetés.

A «Baros» sétányban a gyermekek és az azok felügyeletével megbízottak nemkülönben a gyermekkocsik számára a sétánynak ezen ezéla szolgáló mindkét végén levő térség jelöltetik ki, míg a sétány egyéb helyeinek jelölés az utaknak köröndöknél és a sétatéri kioszk előtti térségnek gyermekek és az ezek felügyeletével megbízott alkalmazottak nem különben a gyermek kocsik általi elfoglalása a sétáló közönségre való tekintettel esennél megtiltatik.

Erről a közönség azon figyelmeztetéssel értesítetik, hogy gyermekeiket és az ezek felügyeletével megbízott alkalmazottaikat a tilalmazott helyektől távol tartsák a gyermek kocsiknak ezen helyeken tolatását vesztegetését meg ne engedjék.

Megjegyzetetik, hogy a város háza megettéi sétány azonban korlátlanul használható.

Arad 1896. július 20.

Rendőrkapitányság.